

Havarijní novela vodního zákona stanoví jasná pravidla pro prevenci i řešení havarijních událostí na českých tocích

23.3.2023 - | Ministerstvo životního prostředí ČR

Ministerstvo životního prostředí (MŽP) připravilo novelu vodního zákona, která představuje komplexní legislativní řešení havárií na vodách.

Návrh na základě zkušeností z praxe nově definuje, kdo má v případě havárie co dělat a zvyšuje sankce za způsobení havárie. Mimo jiné zavádí kontinuální měření vypouštěných odpadních vod od vybraných znečišťovatelů a zřizuje registr všech výpusť odpadních vod do vodních toků. Návrh novely je v aktuálně v meziresortním připomínkovém řízení, na vládu ho chce resort předložit na konci dubna.

„Ochrana vody a jejích zdrojů nejen v kontextu změny klimatu je neoddiskutovatelným národním zájmem. Naše vláda se to snaží maximálně ošetřit, nejen třeba ústavní ochranou vody, ale i závazkem programového prohlášení o zavedení online monitoringu vody vypouštěné z průmyslových provozů do řek u výústí významných znečišťovatelů. Tam, kde potenciálně hrozí havárie velkého rozsahu. Právě havarijní vodní novelou tento průlom v prevenci vzniku havárií nastavujeme,“ říká ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).

Likvidace havárií na řekách řeší v první řadě HZS

Stávající vodní zákon ani zákon o integrovaném záchranném systému nestanovují přesný postup řešení významných havárií. Havarijní novela vodního zákona proto legislativně ukotvuje současný faktický stav – Hasičský záchranný sbor ČR je do zásahu při havárii téměř vždy zapojen a často je na místě jako první. Novela se zaměřuje především na zlepšení koordinace zasahujících orgánů, urychlení spolupráce při zásahu, minimalizaci dopadů škodlivých následků havárií. Zároveň napravuje dosavadní nejasnosti, zejména ve vyjasnění kompetencí všech složek, podílejících se na řešení havárií, a to i v případě havárií přesahujících území několika obcí nebo krajů.

Pětikrát vyšší pokuty

„Výše pokut za nedovolené vypouštění odpadních vod s nebezpečnými látkami dnes nejsou nastaveny tak, aby provozovatelé byli maximálně obezřetní. Sankce tak nemůžou fungovat dostatečně preventivně. Zvyšujeme je proto pětinasobně, z maximální výše 10 milionů korun na 50, zejména pro podniky a provozovny, u nichž je pravděpodobnost vzniku závažného přestupku daleko vyšší než u jednotlivců,“ komentuje ministr Hladík.

Kontinuální monitoring pro významné znečišťovatele

„Pokud se do povrchových vod vypouští odpadní vody s obsahem zvláště nebezpečných látek jako například kyanidů, je nezbytné i kvůli prevenci, aby takové vypouštění bylo pod kontrolou. Žádná legislativa v oblasti ochrany vod doposud nezavedla provádění kontinuálního monitoringu pro vybrané znečišťovatele jako povinnost. Díky novele budou znečišťovatelé povinni zavést tento typ měření,“ vysvětluje ministr Hladík. Podle odborného odhadu se tato povinnost dotkne na 100–200 znečišťovatelů v Česku. Náklady na pořízení monitorovacího zařízení ve výši zhruba dvou až tří milionů korun i jeho provoz (ročně zhruba 0,2 - 0,3 mil. Kč) ponесou znečišťovatelé. Kontinuální

monitoring bude znamenat významný posun pro dohled nad stavem vypouštěných odpadních vod a identifikaci potenciálních havárií.

Digitální registr výpustí

Novela nově zavádí evidenci a digitalizaci všech výpustí. Vznikne tak nový Registr výpustí odpadních vod, který postupně zahrne všechny výpusti ze zdrojů znečištění do vod povrchových, a to s povolením i bez něj. V takovém případě jde často o výpusti nezdokumentovaných, zastaralých, a především mnohdy rizikových kanalizačních systémů, kudy mohou odtékat nebezpečné látky. Za fungujícího Registru výpustí bude v případě vzniku havárie snazší identifikovat místo, kudy mohlo dojít k vniku závadných látek, které havárii způsobily, resp. identifikovat případného viníka.

MŽP počítá s tím, že v první fázi zprovoznění Registru budou evidovány výpusti na významných vodních tocích. Jedná se o zhruba 16 tisíc kilometrů toků, kdy správu těchto toků vykonávají státní podniky Povodí. V budoucnosti by mělo dojít k rozšíření této evidence i na drobné vodní toky. Definitivní forma Registru, jeho spravování a čas, kdy vznikne, budou ještě diskutovány mezi MŽP a Ministerstvem zemědělství na základě výstupu z pilotního projektu.

MŽP spolu s Ministerstvem zemědělství zkušebně monitorují výpusti v úseku Labe

Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství, Výzkumným ústavem vodohospodářským TGM a Povodí Labe již realizuje pilotní projekt na monitoring výpustí odpadních vod do řek, konkrétně jde o úsek řeky Labe. V současnosti je hotové terénní mapování výpustí a dalších objektů ve úseku Labe mezi Mělníkem a Brandýsem nad Labem o délce 34,6 kilometrů.

„Podařilo se nám do sledované části Labe zahrnout všechny výpusti potenciálních zdrojů znečištění povrchových vod,“ uvádí ředitel VÚV TGM Tomáš Fojtík. V tuto chvíli se zpracovávají data z průzkumu. Výsledky projektu MŽP plánuje představit během května. Následná analýza veškerých dostupných evidencí a jejich využitelnosti poslouží jako model pro tvorbu celorepublikového informačního systému Registru výpustí.

Změny, které novela přináší v kostce:

- zavádí povinnost kontinuálního měření vypouštěných odpadních vod pro významné znečišťovatele
- zavádí evidenci a digitalizaci všech výpustí do vod povrchových
- zřízení samostatného Registru výpustí odpadních vod v rámci informačního systému veřejné správy
- zpřesňuje pojem havárie
- upřesňuje ohlašovací povinnosti při havárii
- staví najisto, že řízení záchranných a likvidačních prací při havárii přísluší Hasičskému záchrannému sboru ČR
- rozlišuje šetření příčin havárie a likvidaci jejích následků (tj. řízení prací při jejím zneškodňování)
- upřesňuje mechanismus poskytování peněžních prostředků ze zvláštního účtu kraje
- jasně vymezuje příslušnost krajských úřadů k řešení havárií, které přesahují hranice správního obvodu obce či jednoho kraje
- znovuzavádí možnost schvalování provozních řádů u vybraných vodních děl vodoprávními úřady
- zvyšuje sankce za nedovolené vypouštění odpadních vod s nebezpečnými látkami

[revenci-i-reseni-havarijnich-udalosti-na-ceskych-tocich](#)